

A jegyzők kongresszusa.

Hazánk közigazgatásának legfontosabb tényezői gyűltek össze e hó 3-án Budapesten a kiállítási ünnepélyek csarnokában, hogy saját ügyük érdekében tanácskozzanak. A milyen tekintélyes a testület épp oly impozáns volt a megjelenésük a kongresszuson. Számosan diszmagyarban jelentek meg és ez nagyban emelte fényét a jegyzők kongresszusának, mely arról tanuskodik, hogy a jegyzők nemcsak a közigazgatás nehéz munkájának a terhét viselik, hanem külső jelekben is nyilvánítják a honfiúi érzelmét, melyet nehéz munkájuk közepett is igyekeznek átlátni környezetükre és így nemcsak fáradságos munkájukkal, hanem nemzeties törekvéseikkel is nagy szolgálatot tesznek a hazának.

E téren nagyérdemeket szereztek már a jegyzők, de nagy feladat vár rájuk a jövőben is. Mi nem kételkedünk abban, hogy a jegyzői kar úgy mint eddig, ezentúl is védbástyája lesz a magyar nemzetnek a melyből majdan az az erő fog épülni, a melynek nemzeti állam a neve.

Azonban a törekvés, a jó akarat és buzgalom nem mindig elég a nehéz munka kivételére, mert ahhoz okvetlenül szükséges az is, hogy viszont a jegyzőknek adassék meg mindaz, a mi őket méltán megilleti, kell hogy felülről állásuk biztosítása és elismerés. — alulról pedig a tisztelet és megbecsülés legyen részük.

A jegyzők azok, a kik a közigazgatás legterheesebb munkáját végzik a közigazgatás minden ága nehezedik az ő kezükre és sajnos az ő állásuk a legbizonytalanabb. Egy kis községi párt, vagy személyes érdek képes állásukat megingatni és az a sajtáságos éppen ők találnak legritkábban támogatást, mert rájuk csak kötelességeket rónak, míg védelmet nem biztosít számukra senki.

Ez nehezíti meg a jegyzők amugy is nagy és sok oldalú munkáját, és

addig a míg a jegyzőknek fáradságos munkájuk ellenében nem biztosítanak kellő védelmet, és munkájuk és állásuk megbírálása a nép méltánytalan ítélletére lesz bízva, addig a jegyzők helyzete mindig bizonytalan és nehéz lesz.

Hanem az ezredéves haza megérlelődött, már nem várhatunk tovább, a közigazgatás nehéz feladata megköveteli, hogy az ósdi viszonyokkal szakítsunk és a haza érdekében a jegyzői kar állását biztosítsuk, a nép beavatkozásától elkülönítsük, ezt kívánja a jegyzők, de legjobban a közigazgatás javításának érdeke is, mert ott a hol a közigazgatást a nép beavatkozásához kötik, helyes és egészséges közigazgatást nem kívánhatunk.

Előfizetési felhívás

az 1895. évi VIII. t.-cz. alapján végrehajtott összeírás adataiból készült

„A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája“
ozimű munkára.

A mű a mint czime is mutatja, nem szorítkozik a szorosabb értelemben vett Magyarországra hanem felöleli Horvát-Szlavonországot adatait is, és így az egész Magyarbirodalom mezőgazdasági viszonyainak fogja teljes és hű képét nyújtani.

Az egész sorozat öt nagy kötetből fog állani körülbelül 840 folyó iv terjedelemben.

Az első kötet az adatgyűjtés módszerének, az összeírás lefolyásának, tanulságainak ismertetésén kívül községeinket tartalmazni fogja azokat a legfontosabb adatokat, melyekre egy a közigazgatás, mint a magán használat szempontjából leguagyobb szükség van u. m. a területet mivélési ágak szerint; a hasznos házi állatok számát a fontosabb állatnemeket ivar és kor szerint is; az ígás fogatokat a vonóerő megkülönböztetésével, stb.

A második kötetet egy kimerítő Gazdaziműr képezi, melyben mindazok, kiknek gazdasága meghaladja a 100 katasztrális holdat egyenként felsoroltnak, kimutatván gazdaságuk székhelye, valamint területe mivélési ágak szerint, a gazdaságban alkalmazott cselédek és fontosabb gépek és eszközök száma, továbbá az állatlétszám.

A harmadik kötet részint tudományosan feldolgozva s összehasonlító adatokkal megvilágítva, részint táblázatos alakban

az 1895. évi aratás és szüret eredményéről számol be.

A negyedik kötet az összeírás alkalmával az egyes gazdaságokról tudakolt részletes adatokat, a birtoklás jogcíme és a gazdaságok nagysága szerinti kétfős kombinációban fogja nyújtani, úgy tudományosan feldolgozva, mint táblás kimutatásokban.

Végre az ötödik kötet a községek járások és vármegyék általános gazdasági viszonyait megvilágító adatokat s a levont tanulságokat fogja tartalmazni.

A földmivélésügyi m. kir. miniszter ur Ö Nagyméltósága mind az öt kötetnek előfizetési árát, a terjedelemből képest lehetőleg mérsékelten, 20 frtban állapította meg; méltányolva azonban azt a buzgó támogatást, melyet a vármegyei és városi törvényhatóságok, a járási tisztviselők, a községek valamint a szakkörök és egyesület tagjai a mezőgazdasági összeírás alkalmával kifejtettek részükre külön kedvezményes előfizetési árát állapított meg, melyül fogva mind az öt kötetet 10 forintot szerezhetik meg. Kedvezményes áron fizethetnek elő; a földmivélésügyi miniszterium alá tartozó összes hivatalok, intézetek és azok tagjai; az összes vármegyei és városi törvényhatóságok, járások és községek, nemkülönben az összes vármegyei és járási mezőgazdasági bizottságok tagjai; a gazdasági tanintézetek és földmivés-iskolák és azok tanári kara, a gazdasági egyesületek és körök és azok tagjai, továbbá a mezőgazdasági statisztikai társaságok és a községi (körjegyzőség) összeíró bizottságok tagjai közül mindazok, kik az összeírás alkalmával a járási főszolgabíró igazolása szeriut magukat különösen kiüntették.

A megrendeséseket legkésőbb f. évi augusztus hó végéig az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest V. ker Akadémia-utca 12. sz.) küldendők be. A ki a megrendeléssel együtt az előfizetési pénzt is beküldi, annak a mű kötetet portómentesen fognak megküldeni.

Az öt kötetes mezőgazdasági kiadvány sorozat bolti ára 40 frt leendő, miből a „Gazdaziműr“ külön 15 frton bocsátatik forgalomba.

A mű egyes kötetet részint még a folyó évben, részint a jövő év folyamán fognak megjelenni s mihelyt a sajtó alól kikerülnek, egyenként azonnal szétküldetnek az előfizetőknek.

Kelt Budapesten, 1896. évi július havában.

A földmivélésügyi m. kir. miniszter ur Ö Nagyméltóságának megbízásából:

Dr. Jekelfalussy József,

miniszteri tanácsos,

az országos m. kir. statisztikai hivatal igazgatója.

nak, vegyészeti és kísérleti intézeteknek stb., nem akart vége-hossza lenni, s mindegyiken meglátszott az első pillanatra, hogy pazar bőkezűséggel lettek felszerelve.

Miután már számos nyilvános épület előtt elhaladtunk, melyek közül többnek rendeltetését csak nehezen tudtam feltogni, mert „civilizált“ Európánk ilyenekkel nem bír, példának okáért csak az „antropologiai tenyész kísérletezés“ intézetét említem, melynek rendeltetése, kísérlet és megfigyelés által megállapítani azon befolyást melyet öröklékenység, életmód, élelmérés az ember fejlődésére gyakorol — feltűnt, hogy még nem mentünk el kórház előtt. Mint-hogy kíváncsi voltam, hogy a világhírű szabadföldi emberiség, mely évek óta legalább felét, a világ kórházainak oly gazdaságou ellátja saját hazájában miképp gondoskodik betegeiről, megkértem Dávidot, vezessen egy kórházba. „Ép oly kevésbé mutathatók kórházak, mint a hogy nem mutathatók Éden völgyben börtönt vagy kaszárnyát, egyszerűen az okból, mert ilyenek itt nincsenek, — volt válasza.

„A börtön és kaszárnya hiányát értem, hisz tudjuk, hogy ti szabadföldiek bűn- és katonaság nélkül is meg tudtok élni; de — így okoskodtam — betegség csak itt is van, ezeknek csak nincs közük szociális intézményeitekhez.“

Ez utóbbi állítást nem oszthatom teljesen, elegendett beszélgetésbe Ney apó;

szociális intézményeink befolyása alatt a betegségek is fogytak, de tény, hogy meg nem szűntek; Szabadföldön is vannak betegek, de nincsenek szegény betegek, csak azért, mert nincsenek szegényeink, sem betegek, sem egészségesek. Nem is léteznek a tömeges sorvadás ama gyűlhelyei melyeket ott künn kórházaknak neveznek. Intézeteink, hol betegek magukat különös gondozás mellett ápolthatják, vannak, s ezeket különösen nehéz műtétek eseteiben keresik fel, berendezés és bánásmód tekintetében teljesen az önk, „előkelő betegek“ részére berendezett gyógyhelyeikhez hasonlitanak.

E közben elfáradtunk a kocsikázásban a mi 4 óra után, a kocszi kényelmessége és csendes járása daczára érhető. Neyék tehát azou ajánlatot tették, küldenek haza a kocsit, s tegyük meg gyalog az utat házáig, mit szívesen fogadtunk. A fuvarozási vállalat egyik állomásánál megállottunk, ott hagytuk a járművet, tova haladtunk az arnyas fasorok közt, melyek Éden völgy utczeit szegélyezik. Így jobban volt alkalmunk a csinos magánházakat közelebről megtekinteni, melyek bár mindannyian ama sajtáságos, félig a mórira, félig a görögre emlékeztető éden völgyi építészeti modort tüntetik fel különben azonban sem nagyságban, sem felszerelés tekintetében egymáshoz nem hasonlitanak. E villák kiváló báját, csodálatosan kedves kertjeik képezik

válogatott fákkal, hihetetlen virágpompájukkal, szökőkutáikkal s különböző szelidített állatokkal, — különösen kis majmok, papagájok, diszpiutyókék és más éneklő madarakkal, — melyek e kertekben a körülöttök ujongó gyermekek közt sürgölődnek. Meglepett az utcák rendkívüli tisztasága, minek főokát annak tulajdonítják, hogy az ömözgő kocsik feltalálása óta semmiféle vonó állat Szabadföld városainak utcáin a port nem kavarja fel és szemetet nem hagy.

„Itt tehát nincsenek lovak?“ kérdém; mire felvilágosítottak, hogy igenis vannak, még pedig igen nagy számban s kiválóan nemes faj; azonban csak a város határáin kívül, a szomszédos réteken, ligetekben és erdőkben teendő sétalovaglásoknál használják őket.

„Ez azonban itt nagyon drága fényűzés lehet,“ vélekedék atyám. A ló maga s a mit megeszik olcsó lehet; minthogy azonban az emberi erő Szabadföldön a legdrágább, nem tudom elképzelni, miként tudná egy szabadföldi család a lovásztartás költségeit viseli. Vagy pedig a munkások ez osztálya kivételképen kevesebb fizetést kap?“

„Ez alig volna náluk lehetséges. — felelé mosolyogva Ney ur, — mert ki akar-na ez esetben Szabadföldön lovásztartani? Nekünk az istállóban alkalmazottaknak ugyanazon átlagos jövedelmet kell juttatnunk, mint más munkásoknak és ha ama két paripa gondozóinak, melyeket családom

A nemzet ünnepe.

— 1896 augusztus 20-ika —

Innen onnan 900 éve annak, hogy Szilveszter pápa követei elindultak a messze narancsligetek honából, az Abruzzok aljából, a kalászkától rengő rónaságok honába, Pannonia fejedelmi sarja, Vajk vezér megkoronázására.

A keletről betört harcias népfaj, melynek fegyverét Európa rettegte, e tény által léteft nyert egy ezredéves állam jövendőjének. Ez ezredéves állam mi vagyunk, a kik évről-évre megünnepeljük az árpádok uralkodásának e legkimagaslóbb korszakát. — A középkor történelme tanuskodik arról, hogy Magyarországot az a Vajk teremtette meg, a ki fejthajtva a kereszténység hódító tanai előtt, pogány népét példájának követésére birta István nevelt vett fel, megnyerte a mindenható pápák támogatását és nagyhatalmi állást szerzett a honfoglalóknak. — Magyarországot az a szelid, jólelkű, igazságos, bölcs első magyar király teremtette meg, a kit az Eérópa hatalmasságain uralkodó egyház kitüntetőleg szentté avatott.

Azokban az időkben a királyi korona nem az volt a nemzeteknek, a mi ma. Mentő horgonya volt minden népfajnak, mely hosszú uralkodás után vágyott. Az Árpádok messze törő politikája a keresztények meghódításában rejlett.

Előttük állott a középkor legnagyobb hadvezérének, Attila kun királynak példája, a ki korlátlan ura volt Don-tól a volgáig lakozó népeknek, birodalma Európa egyharmadrészét foglalta magában s bekövetkezett halála úgy szétszlatta a hatalmas hun birodalmat hogy ma még csak hirmondó sem maradt belőle.

Igy tüntek el nyomtalanul az ulánok, longobárdok, a gepidák s Atilla korának harcias népfajai, tisztán csak azért mert hódító hadvezérei terjeszkedésükben a korszellemmel megal-

kudni nem tudtak, hódítottak, de, nem alapítottak!

Ez a példa birta arra az Árpádokat — Istvánt és fejedelmi utódait, hogy a folytonos terjeszkedés helyett erős alpnak szervezését tüzték ki célul egy hatalmas jövőjü állam megalapítására, a melyet társul ismerjenek a nyugat hatalmas államai. Az orgonahang, a tömjénfüst, a szent jobb kéz körülhordozása, a czerebráló püspökök hálaltelt reszkető hangja, a századok fegyvereinek döreje, az ágyu zugás, az augusztus 20-iki emez ünnepi hangulat mind ama Vajknak szól, a ki pogány magyar vezérből egy szentté avatott hatalmas királlyá emelkedett, — a ki fejedelmi pálcájával elhárította rólunk, egy a hunokhoz hasonló szomorú sorsot és a kereszt segítségével megvetette alapját a magyar alkotmánynak. Tehát míg Árpád elfoglalt egy területet, ama területen István egy virágzó hazát alapított.

Méltán ünnepejük tehát annak a napnak az évfordulóját, a mely napon István fejére feltették a magyar szent koronát.

Ez a szentképekkel zománczozott kis arany kalap évszázadokon át jó és balsorsunk osztályosa lett, volt nemzeti büszkeségünk nem egyszer, de volt iszonyu testvérharcok okozója is. A kik ezt egyszer feltették, azoknak kezébe tették milliók sorsát. Igen sok érdemtelen utód viselte szent István koronáját, hogy nyüge lett az a szolgaságba sülyedt magyar népnek. Amde szent és drága az nekünk, mert nem időszakokat, hanem egy dicső jeles mult, a honalapítás korszakának nagy emlékét képviseli.

Augusztus 20-ika azon nap, a melyen megemlékezünk hazánk ereklyéről s hála imát rebegünk a mindenséghez hogy a hon, melyet Szent István alapított, él és nem fog meghalni soha.

Gelsei Biró Zoltán.

használatára tartok a fuvarozási vállalat istállóiban, nyugati fogalmak szerint kellene fizetnem, úgy erre összes jövedelmem sem volna elég. De nagyon egyszerűen fejthető meg a talány az által, ha a lóistállóban előforduló munkát is gépek segélyével végzik, minek folytán teljesen elegendő lesz 50 állat mellé egy ember. Hitetlenül rázza fejét? Majd ha látja, hogy alig néhány percz alatt géppel mozgásba hozott, bengeralakú kefével tükkörtisztára tisztítanak egy lovat; hogy mily rövid idő alatt tisztítják meg a legnagyobb istállót a piszoktól s minden szeméttől seprőink és vízvezetékeink. hogy mikép lesz a takarmány gép segélyével az állatok közt kiosztva: úgy nem csak ezt, de azon tényt is megérti, hogy Szabadföldön a „lovászok“ is művelt gentlemanok, üzletemberek oly tiszteltek és becsültek, mint a többiek.“

Ilyen beszélgetés között értünk haza, hol jól megreggeliztünk s némely ügyeket végeztünk. A már leírthoz hasonló ebéd után gazdáinkkal újlag az Éden-tóhoz hajtottunk, hol mindenekelőtt a nagy operába néztünk be, melyben e napon egy szabadföldi zeneköltő művét adták. Előttünk ez nem volt újdonság, mert azon számos szabadföldi zeneművek egyike, melyeket külföldön is gyakran adnak elő nagy tetszés között. Meglepett azonban a nézőtérnek sajtáságos — minden szabadföldi színházban egyforma, — berendezése. Az ülőhelyek

szinkör alakjában tetemes magasságig emelkednek, a tető oszlopokon nyugszik, melyen át a külső levegő szabadon ömlik be. 10 000 ember ilykép kényelmesen elfér az ily nagyobb színházakban, a nélkül, hogy bennük hőség vagy rossz levegő volna.

Az eladás kitünő, a kiállítás minden tekintetben fényes volt; dacára ennek, a helyárok — rendkülömség a helyeknél nem létezik, — nyugati fogalmak szerint, neveltségesen alacsonyak. Fél sillingbe került egy hely, de csak itt a nagyoperában; a többi színházak sokkal olcsóbbak. Vállalkozó mindenütt a városi község, a játszó művészek és a kezelő személyzet alkalmazottjaik; s mellett irányadó az az gazdasági elv, hogy az építés és az épület fenntartásának költségeit a közpénztár viseli, a belépti díjak a személyzet díjait, osztalékjait és a kiállítás költségeit fedezik.

Dávidtól tudom, hogy Éden völgynek a nagy operán kívül még vig operája és 4 színháza, azonkívül három hangversenytérme van, melyben minden este, zeneénekkar és házi zene hallható. Mint szabadföldi különlegességet őt „tanszínházat“ említett melyben csillagászati, régészeti, földtani, őslénytani, történelmi, föld- és természetrajzi, szóval minden képzelhető tudományos előadásokat tartanak a szemléltető előadói művészetet képzelhető legnagyobb pompájával kísérve. Az előadást a legszellemebb tudósok írják, a legügyesebb szóno-

Újdonságok.

— Lapunk jelen száma, tekintettel a kettős ünnepre, vasárnap helyett, szombaton reggel jelenik meg.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 28-án d. e. 9 órakor tartja e havi rendes ülését a vármegyeház kis termében. Ugyanaznap délután 3 órakor ugyanott a fegyelmi választmány ülésez. Ez üléseken a nyári pihenőben levő főispánt, Csató Zsigmond dr. alispán helyettesíti az elnöki székben.

— **Őskori leletek.** A készülő hajóhid mellett, a Tisza parton már évek óta különös látomány gyönyörködteti az érdeklődő szemlélt. Néhány kőoszlop hever ott vagy a sárban, vagy a porban, vagy pedig vízben a mint a körülmények hozzák magukkal, őrizetlenül s mint látszik gazdátlanul Talán valami őskori emlék kiázott maradványai, melyek hirdetőndék volnának Romának világharható hatalmát, vagy valami ős pogány siremlék vagy végre a K. L. bevésett betűket tekintve, talán valamelyik Károlyi László vagy Lajos gróf hozatta, vagy készítette azokat kiterjedt uradalmára határkövekként? — Korántsem. A rossz nyelvek úgy beszélnek, hogy egyik helybeli takaréktári pénztárnok hozatta azokat birtokára határkövek gyanúat, de úgy látszik, átvenni és őket rendeltetési helyére eljuttatni vonakodik és talán azért, mert monumentális oszlopokat még is csak monumentális nagyságúaknak tartja ő maga, is kisebb szerű földbirtokára, ha miudjárt „fölbirtokos, takarékpénztári pénztárnok“nak írja is magát.

— **A m. kir. belügyminiszterium** által a vidékre kinevezett Hajár N. egészségügyi felügyelő tartotta meg tegnapelőtt községünk közegészségügye fölötti részletes vizsgálatát. Mint halljuk, a vizsgálat eredményével teljesen meg volt elégedve.

— **Tánczvigalmak.** Az iparos és kereskedő ifjuság a mai napon tartja bucsutánczvigalmát a „Magyar Király“ szálló udvari-kertjében, mely ez alkalomra csinosan renováltatott úgy, hogy a tánczolókra már készen vár a tágas körönd, melyet a rendezőség ez alkalomra oly izléssel díszített, hogy az méltán a látványosságok közé so-

kok adják elő, s legavatottabb mérnökök és díszítők hozzák szívre.

Az ily színházak a leglátogatottabbak; a létező helyek rendszerint nem elegendők, úgy hogy a város két újabb ily előadási termet építettett, mindkettőt valószínűleg néhány hónap múlva nyitják meg. Az előadások — melyekkel a legközelebbi este ismerkedtem meg — igazán bámulatosak s habár a halgatóság nagy részét tényleg az ifjuság képezi, azért felnöttek is szorgalmasan látogatják.

Fecskefészkek.

Két piczike fecske szállott az ereszbe,

Nyugalmát az erdőn hiába kereste. —

Meg van kezdve már a kicsiny fecskefészkek.

A him meg a nőstény mind jó építészek.

A nőstény sarat hoz, tapaszt is legottan,

A fészkeknek csinját ő érti legjobban. —

A hím is is fogja, szalmát hoz izibe

S a gyöngye részeket azzal kötiöz be.

Én az eresz alól figyelmesen nézem,

Övéké vagyok már, egészen:

Én is az én fészkeim lágyan rakogatom,

Benne nevelem föl piczinyke magzatom.

Taksonyi József.

rollható. — A „Pannonia“ szálloda kényelmes helyiségében ugyancsak a mai napon tartatik meg a szokásos bucsu-tánczvigalom. Hisszük, hogy a minden évben oly nagy sikerrel tartott polgári-bál, ez alkalommal is fényes eredménnyel tartatik meg.

— Lopás. Ornyik Szabó Jánosné a „Posta-utca“ végén levő házánakfalát a (szomszédos épület advarából) e hó 11-én éjjelen kiásták s szobájából az értékesebb tárgyakat és 40 frtot elloptak. Az éjjeli lófogatókat azonban egy ismeretlen „sétáló“ észrevette s üldözni kezdte, a tolvajok kritikus helyzetükben úgy vélték magukon segíteni, hogy az ágynemű egy részét a „bökény“ tájkán menekülés közben elszorták s így könnyebb teherrel sikerült is a menekvés. Az utközben elhagyott ágyneműket másnap Gyovai János fuvaros találta meg, ki a talált tárgyakat a rbiztosi hivatalhoz be is jelentette. A tettesek kézrekerítése iránt a csendőrség megindította a nyomozást.

— Az iparos segédek és tanoncok kiállítását e hó 15-én zárják be. Ugyan abban a csarnokban fog e hó 29-én a kertészeti kiállítás megyni. Az árpa és komlókiállítás szeptember 12-től 28-ig tartatik meg. E kiállításon való részvételre a földmívelési miniszterium kiállítási irodája már kibocsátotta a felhívást. Felvilágosítással szívesen szolgál Rodinczy Jenő dr. csoportbiztos Budapesti földmívelésügyi miniszterium.

— Gondatlan kocsis. Pelfaszter Dávid kocsisa e hó 14-én a d. u. órákban kocsi-val sebes hajtásban haladt keresztül a főtéren, nem véve figyelembe a porban játszó fiukat, kik közül egy a kocsi alá kerülve fején érzékenyen sérült. Mindamellettsébe nem veszélyes.

— Rossz csemeték. Schulcz János és Tari István alig 12 éves fiuk e hó 14-én Maszlag Imre földmivestől 35 frtot és Tóth Jánostól 45 frtot loptak el. A tolvaj fiukat letartóztatta a rendőrség, mely alkalommal a jeles társaknál 90 frt 80 kr. pénzösszeget találtak. Valószínű, hogy a többi pénz is oly módon kerítették tulajdonukba, mint a 75 frtot.

— Az országos tűzoltó ünnep. A fővárosban a mai és következő napokon tartják meg az országos tűzoltó versenyt és kongresszust. Melyre az ország minden részéből jelentkeztek. Az ünnepélyeken részt vesz József főherczeg, az orsz. tűzoltó szövetség fővédnöke is. A kongresszuson a szakelőadókön kívül felolvasást fog tartani ifj. Kádár Henrik hődmézovásárhelyi parancsnok a biztosító társulatoknak a tűzoltási költségekhez való hozzájárulásáról.

— Orkán. Szegváron — mint tudósítónk írja — óriási orkán dühöngött vasárnap. A vihar éjszaka bedöntötte a Károlyi-uradalom nagy istállóit. Az istállókban alvó 18 munkást a romok maguk alá temették. Ezek közül 10 megsérült, még pedig egy halálosan, nyolczan pedig épen menekültek meg. 50 csikó közül, melyek szintén az istállókban voltak, kettőt agyonnyomtak a gerendák. Az orkán feldulta az egész községet, a régi megyeház és a templom tetőzetének egy részét pedig lesodorta. A kár különösen a termésben nagy.

— Rabszökés. Az elmúlt napokban a szegedi rendőrség fogházából megszökött egy veszedelmes betörő, Mallari Ferencz. Kézrekerítése végett nyomban megtették az intézkedéseket, ami azonban eddig eredmény nélküli.

— A zentai csata évfordulója. A jövő év szeptember 11-én lesz 200 esztendeje annak a dicső fegyverténynek, a midőn Eugén Savoya herczega a Tisza partján, Zentánál megtörte a felhold hatalmát. Az évfordulót Zenta város hazafias közönsége azzal akarja megünnepelni, hogy emlékszobrot állít Savoyai Eugénnek, a zentai hősnak. Az idén a zentai csata 199-ik évfordulója napján ugyancsak Zenta városa a tiszaparti Eugen-szigeten fényes népünnepélyt s a városháza dísztermében nagy hangversenyt rendez a szoboralap javára. A hangverseny rendezésére fővárosi irókból álló

bizottság alakult, a mely a nemzeti színház és operaház legkiválóbb művészi erőit máris megnyerte a hangversenyen való közreműködésre. Egész Bács megye rendkívül rokonszenves érdeklődéssel uéz a fényes hangverseny elé, a melynek zenei programját Káldy Gyula operaházi igazgató volt szíves összeállítani.

— Országos vásár és bucsu vásár alkalmával a Csongrád-Félegyházi vonalrészén — lapunkban többször megjelent részletes menetrendben foglalt vonatokon kívül — még egy személyszállító vonat közlekedik a következő menetrend szerint: Csongrádról indul: pontban 4 óra reggel, Gátterre érkezik: 4 óra 37 percz, Félegyházára érkezik 5 óra 01 percz reggel. Félegyházáról indul: 6 óra 10 percz reggel, Gátterre érkezik 6 óra 38 percz, Csongrádra érkezik 7 óra 10 percz reggel.

— Vándor fecskék. Az élet eme vándorai, kik nem Ázsia melegebb részét látogatják, hanem Magyarország jobb vidékeit keresik fel, a bucsu-vásár alkalmával városunkban telepedtek meg. Tanyájukat a Szt. háromság-téren ütötték fel, hol ki-kí a maga mesterségét folytatja, ügyes reklameszközöket használva fel, hogy a közönség figyelmét magukévé tethessék. Különösen érdekes köztük egy gyorsfényrda, hol 5 percz alatt elég helyes fényképeket állít elő a vándor, művész.

— Az ideai termés minden valószínűség szerint a kivitelre is nagyobb mennyiségeket juttat s így előrelátható, hogy a gabonaforgalom ismét nagyobb lendületet vend. Minden gazda, a ki termése fölöslegét a világpiazcra szándékozik vinni, a maga érdekében cselekszik, ha olyan czégre bizza forgalomba hozandó fölöslegeit, mely hivatásának tökéletesen megbír felel. A Reich Jenő és Társa czég (Budapest, Károly-körut 3.) azelőtt Reich és Lázár kiterjedt összeköttetéseinél fogva abban a helyzetben van, hogy megbízói részére a legelőnyösebb eladásokat eszközölheti úgy Budapestre küldendő, mint a vidéki állomásokon ejandó gabonában, még pedig csekély jutalék mellett. A gazdák jól tesszik, ha terményeikbül még abban az esetben is küldenek mintákat a czégnek, ha még egyelőre nem szándékok eladni, mivel a czégöket az elérhető árakról mindenkor készséggel és díjmentesen informálja.

— Egy ujság története. A legközelebb mult napokban az egész hazai sajtó foglalkozott azzal a rendkívüli esettel, hogy egy egész szerkesztőség, a Pesti Napló főszerkesztője, felelősszerkesztője és valamennyi munkatársa testületileg megvált attól a laptól, a melyet évek óta szolgált. Az egész sajtó és az egész közönség érdeklődéssel fordult a magyar zsurnalisztikának e legújabb eseménye felé, a melyre eddig nem volt példa az ujságíró történetében. Egy lelkes csapat, a magyar hírlapirodalom husz kipróbált munkása, a legrégebb magyar napilap közönségének megannyi hűséges barátja hagyta oda a régi műhelyt, a melyben súlyos elvi differenciák miatt nem volt többé maradása. Az egész közönség, de főleg az a része, a melyet megszokott mindennapi olvasmányá révén meghitt barátságos kapcsolat a távozó szerkesztőséghez, rokonszenves várakozással fogadta azt a hirt, a mely a távozás nyomán kelt, hogy a lelkes munkás csapat együtt marad és az elhagyott műhelyből új hajlékba költözött és ott folytatja rövid időre megszakadt munkásságát. Ujult kedvvel, ujult lelkesedéssel, nem csökkent erővel, elszántságban meggyarapodva csoportosult az új otthonban a régi zászló körül. Az erőátvitel spontán folyamata adott létet a Budapesti Naplónak, a mely még augusztus hónap folyamán megindul. Ezekből következtetve, valószínűleg nagyon rövid idő alatt meg fog győződni róla a magyar közönség, hogy a Budapesti napló a magyar szabadelvűség, a magyar nemzeti eszme, az egységes magyar társadalom becsületes, bátor harczosa lesz. Fényes nevek sorakoznak a Budapesti Napló köré és maga a szerkesztőség, a melyet az egész ország közönsége régtől fogva ismer és szeret, és a mely Budapesti Naplónak egyuttal kiadótulajdonosa is, úgy van szervezve, hogy minden egyes rovata a legnagyobb zsurnalisztikai tökéletességet igéri. A pesti napló volt főszerkesztője: Vészi József, felelősszerkesztője: Braun Sándor és összes belső dolgozótársai; Ábrányi Emil, Clair Vilmos Cerri Gyula, Erős Gyula, Fái Béla, Gergely István, Holló Márton, Horváth Elemér, Joano-

vics Pál, dr. Kovács Jenő, Lyka Károly, Márkus József, Merkl Adolf, Papp Dániel, Bekár Gyula, dr. Soltész Adolf, Sváb Tivadar, mind együtt vannak az új otthonban és szellemi tökéjük a maga csonkítatlan épségében áll a közönség rendelkezésére. A magyar politikai és irodalmi kitűnőségei közül számosan esatlakoztak hozzájuk állandó külsődolgozótársakként. A magyar napisajtónak tehát olyan új orgánuma támadt, a melynek régi tisztelt hagyományok, régi elvek, régi lelkesedés, régi sikerek és régi erőforrások teremtették meg szilárd alapját. Ez a Budapesti Napló keletkezésének története. Felhívjuk erre a rendkívüli körülmények közt keletkező és nagyszabásúnak ígérkező lapra a közönség figyelmét.

Hamisított fekete selyem

Egészünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből, és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi selyem jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödördik és csakhamar kiálszik, maga után csekély barna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű-szallónás lesz és könnyen török) lassan tovább ég (minthogy rostszállal a festanyagtól telítetten tovább izzadnak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödördik, csak meggömbül. Ha a valódi selyem hamuját össze nyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — HENNEBERG G. (cs. és kir. u d v a r i s z á l l i t ó) s e l y e m g y á r a Z ü r i c h - b e n, házhoz szállítva póstabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyhöz való akár egész végeket valódi selyem szöveteiből. Svájcba címzett levelekre 10 kros. és levelező lapokra 5 kros. bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Irodalom.

Általánosán ismeretes, hogy a »Képes Családi Lapok« olyan ismeretterjesztő és szépirodalmi képes heti lap, mely érdekes tartalma és kedves képei folytán úgy a nők, mint a férfiak körében, széles Magyarországon mindenütt népszerűséget vívott ki magának. Legközelebbi számában nagy érdeklőséget keltett »A magyar nemzet ezredéves költészete« című ciklus melynek tárgya a magyar költészetnek alakjai és azok munkái. Tolnay Lajos dr. folytatni fogja Tolnay munkái olyan magasak, hogy azokat külön dicsérni felesleges, hiszen nincs művelt magyar olvasó, kit az ő regényei, elbeszélései és leíró cikkei már ne gyönyörködtették volna. Ezenkívül jobbnál jobb regények, elbeszélések, rajzok, humoreszkek, költemények töltik be a »Képes Családi Lapok«-nak minden egyes számát.

Az »1848-49-iki magyar szabadságharcz története« című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 64-ik füzet, a melyben Gracza György a tavaszi hadjárat kapcsán igen érdekesen mondja el 1849. márcz. 15-ének megünnepelését. A füzet képei ezek: Razga Pál a pozsonyi vértanú. Részlet a komáromi harcokból. Knezits honvédtábornok pisztolyai. A trónfosztás kihirdetése. Részlet a debreczeni csatából. A budai honvédsírok. Czecz János tábornok, mint amerikai polgár. A munkácsi vár. A nagyszabású munka most a betejezéshez közeledik, s már csak 3 fejezet van hátra.

Irodalmi rovatunk egyik állandóvá vált, mert olvasóink rokonszenves és érdeklődő fogadtatásában is részesülő nagyobb szabású műve a Szalay-Bároti irta »Magyar nemzet története«, melynek most vettük a 43-ik füzetét, melyben a habsburgi házból való királyok elsője, I. Ferdinándnak magánuralkodásának (1540-től 1564-ig) a története folyik tovább autographokban s autogramokban különösen gazdag e füzet s következő illusztrációkat tartalmazza. Igen sikerült a külön műmelléklet, mely II. Rákóczi Ferencz elfogatását ábrázolja, jeles festőművésznünk, Benczur Gyulának ismert festménye utáni hatásos reprodukcióban. Aztán jön: V. Károly császár öregkori arcképe, Martinuzzi állítólagos kálváriája. Krisztus alakja Martinuzzi állítólagos kálváriáján. Castaldó emlékérmének előlapja. Martinuzzi Meggyilkolása. Szondy György aláírása. Losonczy István sajtókezű levele Báthory Endre erdélyi vajdához. Szolnok ostroma 1552-ben, Dobó István, Eger hős védőjének siremléke, Dobó István és társai levele Nádasdy Tamás nádorhoz. Castaldó arcképe, Dobó István aláírása, Izabella királyné siremléke.

CSARNOK.

A kik megették a polgármesterüket.

A XVI. század elején nagy volt a polgárok elkeseredése Erfurt városában, melyet nagyban növelt a pártoskodás és a magány, miszerint az előjáróság a város vagyonát helytelenül kezelte. A zavargások csak akkor szűntek meg, midőn polgármesterük akasztófára ítéltetett.

Csodálatos képen senki sem akadt, aki az ítéletet a szegény polgármesteren végrehajtotta volna. Azonban ez mit sem változtatott szándékukon, sőt a mainzi polgárok beavatkozása sem, a mitől pedig tartottak volna, mert azoknak arra joguk volt. Találtak eszközt mindkét eshetőséggel szemben. A veszthelyet székérsáuczzal vették körül, jól felfegyverkezett zsoldosok és polgárok védték, míg a hóhér szerepre egy naplopót nyertek meg, kiről azt mondja a krónika hogy a polgármesternek kereszt fia volt, ki őt röviddel azelőtt mentette meg az akasztófától.

Különbösen az ítélet végrehajtása nem

kis zavarba hozta a hálátlan ficzkót; mert se a kellő hurkot nem tudta elkészíteni se pedig a lovat, melynek a hóhér legény helyett a kötelet kellett volna meghuzni, nem bírta megindítani. Így történt, hogy a szerencsétlen elítélt, ki az előző kiadásoktól kimerült, nem bírta magát a létrán fenartani s többször lebukott, mielőtt szevedéseinek végét vethette volna.

Ennyit mond el az erfurti történelem az 1510 esztendőről, melyet még ma-napság is örült esztendőnek neveznek.

— A következő dolog azonban kevésbé ismeretes.

Halálítélettel egyben kimondatott, hogy a polgármester teteme három napig az akasztófán függjön, addig senkinek se szabad azt onnan levenni.

A határidő azonban még el nem telt, midőn a hulla eltűnt. Senki se tudta megmondani, hogy ki vágta le, senki, — hogy hová lett.

Nem sokára rá rákot hoztak az erfurti piacra, oly nagyokat és kövéreket, hogy a nép valóságosan dulakodott egymással értük, az eladó sietett is azon tóbol, melyből szár-

méztak még többet halászni. Mint ez elsőnek, úgy ezeknek is akadt tömeges vevője és mert az eladó ily kiváló árut lehet drágán igyekeztek eladni, magától érthető hogy a rákok, csak a patritikusok és gazdagok asztalára kerülhettek különös csemegének.

A halász addig rákászott a tóban, míg végre híre se volt ott többé ráknak. E mellett azonban oly felfedezést tett, mely csodálatos módon érthetővé tette a rákok kövérségét. Mélyen a tóban a nád között, a víz felszín alatt egy halbárkára bukkant. Amint azt felnyitotta nagy mennyiségű köveken kívül lerágott emberi csontokra akadtak s a ruha maradványokról megtudták, — hogy azok a polgármester csontjai voltak. E felfedezés híre gyorsan elterjedt és nagyon is kétséges, hogy azoknak a kik a kövér rákokból ettek, volt-e újabb vágyuk hasonló csemegé élvezetére.

Ezért mondogatták aztán egy ideig, hogy az erfurtiak megették a polgármesterüket, szőröstül-bőröstül.

Cleonice.

Leggyorsabb segély

SZÉKREKEDÉS,

étvágytalanság, hideglet és az ebből eredő bajok ellen a

ZENKE ZOLTÁN

„BARÁTTAL”

növényeszer gyomor likőr készítménye használati utasítással ellátva 40 és 80 kros üvegekben CSONGRÁDON minden nagyobb fűszer üzletben kapható, valamint a gyártelepen utánvét mellett

H.-M.-Vásárhely, Árpád-utca 12 szám.

Használati könyv ingyen és bérmentve küldetik.

A nagyméltóságú kir. kereskedelmi valamint az osztr. cs. és kir. kereskedelmi miniszter urak által 74265 illetve 71602 szám alatt központosan kihirdetve és törvényesen védve.

Főraktár Szentesen: Eisler Lajos és ifj. Kovács Sándor urak fűszerüzletében.

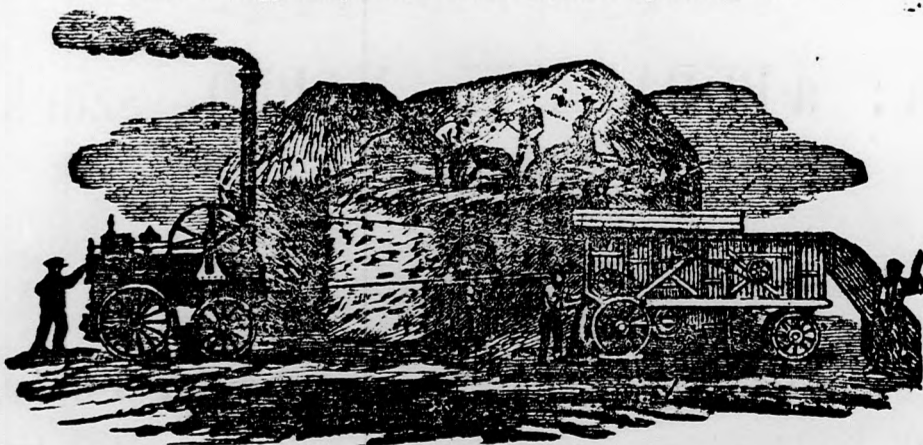
ifj. Zsoldos Ferencz

szentesi téglagyárában szabadalmazott viharmentes fedélcserép kapható gyártelepén 10 frtért, vasuti kocsiba rakva 11 frt. Ezrenként a cserép súlya 100 kgm. ezre terít hat négyszög ölet.

Ugyanott falitégla, fagymentes kut téglá, kocsis és gyalog utak burkolására, továbbá géptégla, formatéglák vakolat nélküli építkezésekhez, négy és hatszögletes padozattéglák stb. a legjutányosabb áron kaphatók.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek 2 1/2, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-
eséplőgépek, tisztító-rosták, ken-
kolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA” legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morsolók, darálók, őrlő-malmok.

Egyetemes acél-ekék
és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék
gazdasági gépek.

Részletes árajegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Érdekes minden fuvaros és gazdálkodónak.

Egyedüli megrendelési cím:

Furtenbach Ferencz

első kiszáradhatlan kenőcs és zsiradékgyár

Bécs-Ujhely.

Törvényes

védjegy.

SINACID
Eddig hallatlan zsiradék tartalommal, mely felette könnyen kenhető.

Megfagyhatlan. forróság által fel nem oldható s így a tengelyekről le sem folyható tengelykenőcs mely elkerülhetetlenül szükséges s nagyban elősegíti a kijárt tengelyek használatosságát, de felette előnyös e kenőcs használata a nehéz fuvarozásnál és fatengelyeknél, mely minden nagyobb előkészület nélkül használható.

Vegytenilag felülvizsgálta! Kitűnőnek találtott!

Savmentes! Vizmentes! Kiszáradhatlan!

Használható minden fajta állandó kenőcs készületeknél!

Szállítható 5 kilos dobozokban.

DOBOZONKÉNTI ÁRAK:

Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentesen küldve 2.50 kr

Bosznia-Hercegovina minden posta-állomására bérmentesen küldve 2.75 kr.

Külföldre, helyből feladva 2 frt. 25 kr.

BUDAPESTI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A Pesti Napló főszerkesztője, felelős szerkesztője és valamennyi dolgozó társa július 30-ikán megvált ettől az ujságtól és még augusztus hónap folyamán új politikai napilapot indít

BUDAPESTI NAPLÓ

czímen.

A Budapesti Napló már az első számával a magyar közönség régi barátja gyanánt fog az ország elé lépni, mert a szerkesztőség elveit, szellemét, irányát, hangját magával hozta és olyan ujságot ad az olvasónak, amely a magyar szabadselvűség, a nemzeti politika, a magyar társadalom a magyar gazdálkodás szolgálatában, az európai sajtó orgánumai körében a legelső sorban kíván helyet a maga számára stíljének előkelősége és zsurnalisztikai tökéletessége következtében.

A Budapesti Napló főszerkesztője: **Vérsi József.**

A Budapesti Napló felelős szerkesztője: **Braun Sándor.**

A Budapesti Napló belső dolgozótársai:

Ábrányi Emil

Clair Vilmos

Cerri Gyula

Erős Gyula

Fái Béla

Gergely István

Holló Márton

Horváth Elemér

Janovics Pál

Dr. Kovács Jenő

Lyka Károly

Márkus József

Merkel Adolf

Papp Dániel

Pekár Gyula

Dr. Soltész Adolf

Sváb Tivadar.

Vezércikkirói a legkitünőbb politikusok. Tárczairói kiváló novellisták, művészek és műbírálok.

A Budapesti Napló politikai rovata találkozó helye lesz a Magyarország legillusztrisabb publicistáinak. Tárczarovata tükre lesz a magyar irodalomnak és nagy figyelemmel fogja kísélni a külföld irodalmi termését is. Ujdonsági rovatának frissesség, elevenség, jól értesültség lesznek a jellemvonásai. Művészeti rovata a legmagasabb esztetikai törvények és a művészet igaz szükségleteinek megfelelőleg készül. Távirati rovata hűségével és kimerítő információival fog kitűnni. Közgazdasági része alapos értesüléseivel, bő informatív anyagával és megbízhatóságával a magyar közgazdaság érdekeinek hűséges barátjává szegődik.

A BUDAPESTI NAPLÓ kiadótulajdonosa; a BUDAPESTI NAPLÓ szerkesztősége,

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre — — — — —	14 frt.	Negyedévre — — — — —	3 frt 50 kr.
Félévre — — — — —	7 „	Egy hónapra — — — — —	1 „ 20 kr.

A ki most legalább negyedévre előfizet, a Budapesti Naplót szeptember 30-ikáig (az évnegyed kezdetéig) díjtalanul kapja, most teljesített előfizetése tehát az október—decemberi évnegyedre vonatkozik.

Mutatványszámokat kívánatra nyolcz napig ingyen küld

a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatala:

Terézkörut 41-ik szám.